

Kā starptautisko tiesisko sadarbību civillietās regulē starptautiskie līgumi?

Publicēts: 16.01.2020.

Latvijai ar vairākām valstīm ir noslēgti divpusēji starptautiski tiesiskās palīdzības līgumi, kas regulē starptautiskās tiesiskās sadarbības civillietās jautājumus. Tāpat Latvija pievienojusies vairākām starptautiskām konvencijām, tādējādi apņēmoties dalībvalstu starpā piemērot vienotus jurisdikcijas, piemērojamā likuma noteikumus konkrētās civiltiesību jomās. Visi Latvijai saistošie starptautiskie līgumi apkopoti Latvijai saistošo starptautisko līgumu datu bāzē un bez maksas pieejami Latvijas tiesību aktu vietnē likumi.lv.

Ar Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai būtiski ir tikusi ietekmēta atsevišķu Latvijai saistošo starptautisko līgumu piemērošana. Pašlaik Eiropas Savienības regulējums neietekmē tos starptautiskos līgumus, kas paredz regulējumu starptautiskās tiesiskās sadarbības jomā civillietās un kurus Latvija līdz pievienošanās brīdim Eiropas Savienībai ir noslēgusi ar tām valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis. Piemēram, Latvijai ir saistoši 6 divpusēji starptautiskie tiesiskās palīdzības līgumi, kas noslēgti ar tām valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis: [Krievijas Federāciju](#); [Ukrainu](#); [Baltkrievijas Republiku](#); [Uzbekistānas Republiku](#); [Kirgīzijas Republiku](#) un [Moldovas Republiku](#).

Arī jautājumus, kas nav regulēti Eiropas Savienības līmenī, Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpējās attiecībās joprojām piemēro dalībvalstu starpā noslēgtos starptautiskos līgumus, tomēr līdz ar katra jauna normatīvā akta (piemēram, regulas vai direktīvas) izstrādi Eiropas Savienība iegūst kompetenci attiecīgajā jomā. Eiropas Savienības kompetence ir mainīga un, izstrādājot arvien jaunus tiesību aktus, tās apjoms pieaug.

Konkrētu jomu ietveršana, piemēram, Eiropas Savienības regulās, kuras ir tieši piemērojamas visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, paredzēta, lai novērstu dalībvalstu tiesībās pastāvošo atšķirīgo regulējumu, kas veicina tiesisko nenoteiktību un iedzīvotājiem rada nevēlamas šķēršļus brīvi pārvietoties vai citādi izlietot savas tiesības. Jāņem vērā, ka Eiropas Savienības dalībvalstīm ir ierobežota kompetence par regulās ietvertajiem jautājumiem, tāpēc daļā gadījumu arī Latvija vairs nav tiesīga individuāli slēgt starptautiskos līgumus par starptautiskās tiesiskās sadarbības jautājumiem civillietās. Gadījumos, kad attiecīgais jautājums jau ir regulēts ar kādu Eiropas Savienības instrumentu, ir nepieciešama vienota rīcība Eiropas Savienības līmenī.

Vienlaikus Eiropas Savienības līmenī pastāv regulējums, kas paredz konkrētu kārtību, kādā dalībvalstij ir iespējams uzsākt sarunas, lai noslēgtu starptautisku līgumu, vai pievienoties jau spēkā esošam starptautiskajam līgumam, kas atsevišķos civiltiesiskās sadarbības jautājumos skar Eiropas Savienības kompetenci. To paredz [Regula \(EK\) Nr.662/2009](#) attiecībā uz līgumiskām un ārpuslīgumiskām saistībām piemērojamo likumu, kā arī [Regula \(EK\) Nr.664/2009](#) attiecībā uz jurisdikciju, spriedumu un lēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās, lietās par vecāku atbildību un uzturēšanas saistību lietās, un tiesību aktiem, kas piemērojami uzturēšanas saistību lietās.

<https://www.tm.gov.lv/lv/ka-starptautisko-tiesisko-sadarbibu-civillietas-regule-starptautiskie-ligumi>